

Datum

Antagen av KF 2015-12-14 § 152

Ärendenr 2015-463.13

Integrationsstrategi

i Tibro kommun, 2016-2019

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Värdegrund	4
Vision integration.....	4
Övergripande mål.....	4
Prioriterade områden.....	4
Insatser för att nå målen.....	6
Bilaga 1	8
Definitioner	8
Bilaga 2	10
Bakgrund.....	10
Från globalt till regionalt integrationsarbete.....	11
Lokala styrdokument.....	12
Bilaga 3	13
Nulägesbeskrivning	13
Verksamhet och projekt	14

Sammanfattning

Kommunfullmäktige i Tibro fastställde 2014 att en strategi för integration ska tas fram. Som underlag till strategin har kunskap inhämtats från bland annat workshops och samtal med nyckelpersoner i kommunen. Integrationsstrategin riktar sig till alla invånare i Tibro kommun och har särskilt fokus på etnisk och kulturell mångfald.

Det finns en tradition i Tibro av att ta emot nyanlända som kommit till kommunen för att de tvingats lämna sina länder på grund av krig och konflikter men även av andra skäl. Detta leder till att samhället består av en bred etnisk och kulturell mångfald. Kartläggningen visar dock att alla invånare inte har samma förutsättningar att förverkliga sina mål i livet.

Visionen för integration är att alla, oavsett etnisk och kulturell bakgrund, ges samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter att påverka sitt liv och ta tillvara på sina resurser. Mångfalden bidrar till ett samhälle som ger en positiv utveckling och tillväxt på såväl individ- som samhällsnivå. Tre övergripande mål har tagits fram och utifrån det har sex prioriterade områden identifierats i syfte att stärka integrationen. De sex prioriterade områdena är *attityd, socialt deltagande/inflytande, mötesplatser, boende, utbildning och arbete*. För att nå målen är samtliga nämnder och förvaltningar involverade och berörda i arbetet.

Uppdatering av strategin kan göras vid behov men revidering ska göras vart fjärde år. Integrationsgruppen, med representanter från samtliga förvaltningar, utgör en resurs i det fortsatta integrationsarbetet och arbetet med förverkligandet av integrationsstrategin. Utifrån integrationsstrategin ska en årlig handlingsplan tas fram. Handlingsplanen är en del av det årliga mål- och budgetplaneringsarbetet. Ansvar för revidering och uppföljning ligger på kommunstyrelsen i samråd med nämnderna.

Värdegrund

Tibro kommuns värdegrund och kärnvärden är *omtanke*, *självttillit*, *samverkan* och *handlingskraft*. Detta ska genomsyra vad kommunen gör och står för vilket också bli vägledande i strategier, visioner och mål.

Vision integration

I Tibro är alla medräknade, stora som små. Här vill vi kunna ge invånare och företag det utrymme och den utveckling de behöver för att kunna växa och blomstra.

Alla invånare i Tibro kommun, oavsett etnisk och kulturell bakgrund, är en del av samhället. Alla ska ges samma rättigheter, möjligheter och skyldigheter att påverka sitt liv och ta tillvara på sina resurser. Mångfalden bidrar till ett samhälle som ger en positiv utveckling och tillväxt på såväl individ- som samhällsnivå.

Övergripande mål

- Positiva attityder kring mångfald och integration ska stärkas och synliggöras som en del av kommunens utveckling
- Oavsett kulturell och etnisk bakgrund ska möjligheten till delaktighet vara densamma
- Varje individ ska betraktas som en resurs

Prioriterade områden

Sex prioriterade områden med tillhörande mål har identifierats med utgångspunkt i de övergripande målen. Genomgående i samtliga områden är vikten av att samverka och tillsammans arbeta efter samma vision.

Attityd

Attityd handlar om att respektera och ge utrymme för utveckling. Positiva och öppna attityder ger förutsättningar för ökad trivsel för alla i samhället och känsla av trygghet och delaktighet. Kunskap är en förutsättning för positiva attityder och kunskap föder mod.

Mål:

- Främja inkludering
- Ökad kunskap om integrations- och migrationsrelaterade frågor bland såväl kommunens personal som bland allmänheten i Tibro
- Minskat utanförskap

Socialt deltagande/inflytande

Socialt deltagande/inflytande kan ske inom flera områden, bland annat genom möjlighet till delaktighet i samhället och inflytande men även förutsättningar att påverka sin sociala utveckling och tillgång till sociala sammanhang. Socialt deltagande/inflytande är en demokratisk fråga.

Mål:

- Bidra till informationsspridning och kunskap om demokratiska rättigheter och skyldigheter
- Bidra till ökade möjligheter för inflytande och social delaktighet

Mötesplatser

Tibro satsar på mötesplatser och möten människor emellan. För den sociala integrationen och för den samhälleliga utvecklingen är mötesplatser viktiga. Mötesplatser kan fungera som brobyggare mellan olika kulturer och strukturer i samhället.

Mål:

- Medverka till tillgången till öppna mötesplatser och aktiviteter för såväl barn som för vuxna
- Stärka befintliga kommunala mötesplatser
- Verka för olika sammanhang där människor kan mötas
- Verka för ett rikt och varierat utbud av fritidsaktiviteter och innehållsrikt vardagsliv

Boende

Möjligheten till en egen bostad är viktig för att kunna etablera sig i samhället och känna trygghet.

Mål:

- Alla ska ha tillgång till ett skäligt boende
- Bidra till mångfald i kommunens olika bostadsområden

Utbildning

Utbildning oavsett nivå är nödvändigt för att möjliggöra att individer kan förverkliga sina mål. Språkkunskaper och högre utbildning har blivit allt viktigare i samhället för att ha tillgång till arbetsmarknaden. Utbildning behöver fungera på alla nivåer oavsett ålder och förkunskaper.

Mål:

- Den samlade utbildningsnivån i kommunen ska höjas
- Verka för förbättrade kunskaper i svenska språket
- Möjliggöra tillgång till utbildning och skola från förskola till vuxenutbildning
- Verka för att möjliggöra validering av utländsk utbildning
- Verka för att tidigare kunskaper och erfarenheter bedöms och tas tillvara

Arbete

Arbete och möjligheten till självförsörjning är väsentligt för möjligheten till ett självständigt liv samt förutsättningar för samhällsutveckling.

Mål:

- Ta tillvara på invånarnas kompetens, kunskap och erfarenheter
- Underlätta inträdet på arbetsmarknaden för likvärdiga möjligheter till arbete
- Verka för att möjliggöra validering av kunskap och kompetens
- Kunskap om den lokala arbetsmarknaden

Insatser för att nå målen

Till strategin ska under 2016 en handlingsplan tas fram där de prioriterade områdena bryts ner och kopplas till aktiviteter och åtgärder. Samtliga nämnder involveras i arbetet med handlingsplanen. Handlingsplanen antas av kommunstyrelsen. Genom att ha tydliga mål och regelbunden uppföljning ökar förutsättningarna till utvecklingen av arbetssätt som främjar integrationen.

För att nå målen behöver alla förvaltningar arbeta aktivt utifrån integrationsstrategin såväl utifrån attityder som verkliga insatser. Den integrationsgrupp som sedan 2015 har permanentats består av representanter för samtliga förvaltningar och utgör en resurs i det fortsatta integrationsarbetet och arbetet med förverkligandet av integrationsstrategin. Uppdatering av integrationsstrategin görs vid behov men en revidering ska ske vart fjärde

år. Integrationsgruppen ska utifrån integrationsstrategin ta fram en årlig handlingsplan och är en del av det årliga mål- och budgetplaneringsarbetet. Ansvaret för revidering och uppföljning ligger på kommunstyrelsen i samråd med nämnderna.

Bilaga 1

Definitioner

Integration är ett stort begrepp med många möjliga tolkningar. Nedanstående definitioner beskrivs utifrån etnisk och kulturell bakgrund och ska förstås i dessa sammanhang.

Integration och integrering: Det saknas en officiell definition vilket gör att *integration* och *integrering* behöver definieras i sina respektive sammanhang. Termerna används bland annat för att beskriva de processer som leder till att skilda enheter förenas och även för resultatet av sådana processer. Termerna används också om de ömsesidiga processer genom vilka ett samhälle bildas och bevaras eller genom vilka flera samhällen förenas med varandra till större enheter¹. Processerna är ömsesidiga, dock riktas ofta uppmärksamheten på de grupper som ska komma in i samhället. Majoriteten och minoriteten ska anpassa sig till varandra.

Utrikes född person: Person som är folkbokförd i Sverige men som är född i något annat land². I dagligt tal används begrepp som första och andra generationens invandrare där första generationens invandrare är en person som är utrikes född³.

Utländsk bakgrund: Person som är utrikes född eller född i Sverige med två utrikesfödda föräldrar⁴. I dagligt tal används begreppet andra generationens invandrare om dem som är födda i Sverige men föräldrarna är utrikesfödda.⁵

Svensk bakgrund: Person som är född i Sverige med en eller två inrikes födda föräldrar.

Invandrare: Person som flyttar från ett land till Sverige för att bosätta sig där en längre tid, minst ett år enligt folkbokföringen i Sverige.

Nyanländ: person som nyligen fått uppehållstillstånd i Sverige, huvudsakligen efter att ha varit asylsökande i Sverige eller anhörig till en före detta asylsökande. Benämns som nyanländ under de första två till tre åren efter uppehållstillståndet och omfattas då av särskilda insatser från arbetsförmedlingen⁶.

Mångfald: som begrepp finns det ingen enhetlig definition på i Sverige, såsom det till exempel gör för jämställdhet. Mångfald handlar om likheter och olikheter. Våra unika identiteter skapas av vilket kön vi har, vår ålder, etnisk och kulturell bakgrund, klass, vår

¹ <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/integration> 2015-09-24

² <http://www.scb.se/sv/Vara-tjanster/Regionala-statistikprodukter/Fardiga-tabellpaket/Definitioner/>

³ <http://www.antirasistiskaakademien.se/invandrare/>

⁴ <http://www.scb.se/sv/Vara-tjanster/Regionala-statistikprodukter/Fardiga-tabellpaket/Definitioner/> 2015-09-24

⁵ <http://www.antirasistiskaakademien.se/invandrare/>

⁶ http://www.riksrevisionen.se/PageFiles/1009/RiR_2006_19.pdf 2015-10-08

sexuella läggning, om vi har funktionsnedsättning eller ej, vår könsidentitet och vårt könsuttryck, vilken utbildning vi har, familjeförhållanden, våra värderingar, intressen, erfarenheter och så vidare⁷.

Jämställdhet: innebär att kvinnor och män har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla väsentliga områden i livet⁸.

⁷ <http://www.mangfald.org/node/795> 2015-09-24

⁸ <http://www.ne.se/upplagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/j%C3%A4mst%C3%A4lldhet> 2015-09-24

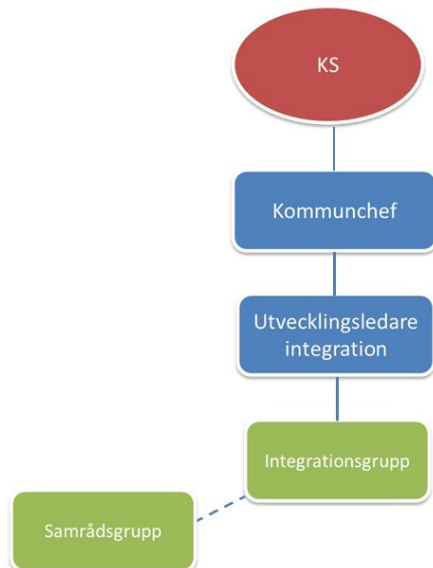
Bilaga 2

Bakgrund

I Tibro kommun bor det personer som är födda i många olika länder. De senaste åren har kommunen haft en befolkningsökning som till stor del beror på den ökade invandringen. En lyckad integration är en viktig del i Tibros utveckling.

I november 2014 fattade kommunstyrelsen i Tibro beslut om att göra en kommunövergripande offensiv satsning på integrationsutveckling. Det fastställdes att integration är en kommungemensam fråga av stor strategisk betydelse, som har sin grund i *Vision Tibro* och strategin om *Tibro som den goda boendekommunen*. Med anledning av detta anställdes en integrationsutvecklare med ansvar för kommunens samlade utvecklingsarbete för integration och mångfald. Den förvaltningsöverskridande integrationsgruppen permanentades också i och med detta. Därutöver fastslogs att integrationsarbetet i Tibro ska bedrivas utifrån ett socioekonomiskt synsätt.

Organisationsskiss

Integrationsgruppen består av representanter från samtliga förvaltningar utifrån att de i sina verksamheter på olika sätt är viktiga i integrationsarbetet. Samtliga representanter har en verksamhetsledande befattning. Samrådsgruppen har i uppdrag att arbeta med kommungemensamma frågor gällande barn och ungdomar utifrån socioekonomiskt

perspektiv. Samrådsgruppen utgör ett samrådsorgan till integrationsgruppen och integrationsutvecklaren.

Uppdrag gavs från kommunstyrelsen att under 2015 ta fram en integrationsstrategi för att visa på åt vilket håll Tibro ska sträva och för att skapa förutsättningar för invånarna i kommunen till att leva aktiva och värdiga liv. I arbetet med framtagandet av strategin har kommunens samtliga nämnder involverats genom att tjänstemän har deltagit i två workshops för att identifiera målsättningar och prioriterade områden.

I Arena för tillväxts rapport *Ny i Sverige – vad kan jag bidra med?*⁹ pekas på vikten av att på ett bättre sätt tillvarata alla tillgängliga resurser inom arbetskraften för att behålla tillväxttakten och välbefindandet. En av utmaningarna handlar om att tillgängliggöra arbetsmarknaden för fler där bland annat utrikesfödda är inkluderade. Förutsättningar för detta är helhetsperspektiv och långsiktighet i integrationspolitiken, på nationell nivå men även på lokal nivå om vi ska lyckas nå målen om samhällsutveckling, social och ekonomisk hållbar utveckling.

Från globalt till regionalt integrationsarbete

Kommunens integrationsstrategi har sina utgångspunkter i såväl internationella som nationella ramar och vägledande principer.

I FN:s deklaration om mänskliga rättigheter understryks alla människors lika värde och rättigheter, utan åtskillnad utifrån ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan uppfattning, nationellt eller socialt ursprung, egendom, börd eller ställning i övrigt. I barnkonventionen beskrivs barns specifika rättigheter där barnets perspektiv är i centrum. Såväl deklarationen om mänskliga rättigheter som barnkonventionen utgör både ledstjärnor och regelverk för kommunens arbete.

EU har antagit elva grundprinciper för integration (bilaga 1) som ska vara vägledande för medlemsstaterna inom integrationsområdet. Där fastslås bland annat att integration är en dynamisk dubbelriktad ömsesidig process.

Regeringens integrationspolitiska mål är *"Lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund"*¹⁰. Huvudsakligen handlar politiken om generella åtgärder eller aktiviteter för minskat utanförskap. Vid vissa tillfällen kan specifika insatser dock behövas för att främja möjligheterna till ett självständigt liv. Länsstyrelsen i Västra Götaland har i uppdrag från regeringen att samordna och underlätta kommunernas arbete med mottagande och etablering av nyanlända. Bland annat ska Länsstyrelsen verka för

⁹ <http://www.arenafortillvaxt.se/files/PDF/Ny%20i%20Sverige.pdf> 2014

¹⁰ Prop. 2015/16:1

beredskap och mottagningskapacitet av nyanlända i länet och arbetar med överenskommelser med kommunerna om mottagande. För att möjliggöra detta har Länsstyrelsen samverkansuppdrag med berörda aktörer och i Skaraborg sker detta genom delregionala samråd.

Lokala styrdokument

Kommunen har flera styrdokument vilka har granskats så att integrationsstrategin i så stor utsträckning som möjligt harmonierar med dem.

Vision Tibro: I vår gemensamma vision fastslås bland annat att vi ska erbjuda ett innehållsrikt liv där vi har nära till varandra samtidigt som vi tar aktiv del i världen. Olikheter ses som en tillgång. Alla är medräknade och ska ha chans att utvecklas utifrån sina förutsättningar.

Boendestrategin med viljeyttringar såsom ”Det goda livet i Tibro”, ”Trivsamma platser för boende och möten” samt ”En inspirerande boplats för alla!” påverkar möjligheterna att nå målen i integrationsstrategin inom flera områden.

Näringslivsstrategin syftar till att stärka ett konkurrenskraftigt och attraktivt näringsliv. Vikten av arbete och tillgången till arbete är en av de centrala delarna i integrationsprocessen.

Folkhälsoarbetet och integrationsprocessen har tydliga kopplingar till varandra utifrån hållbar utveckling. Samverkan mellan dessa är påbörjat.

Ledningspolicy handlar om ledarskap som präglas av god omvärldskunskap, kunskap om och förståelse för andra verksamheter och deras roller, likaså för det egna uppdraget och rollen i ett verksamhetsperspektiv.

Integrationsstrategin och de prioriterade områdena bygger på jämställdhet och kommunens *jämställdhetspolicy*¹¹ är central i arbetet.

Som tidigare nämnts så har kommunen värdegrunden som bygger på *omtanke*, *självförtroende*, *samverkan* och *handlingskraft* och genomsyrar integrationsstrategin.

¹¹ Tibro kommuns riktlinjer för jämställda och diskrimineringsfria arbetsplatser

Bilaga 3

Nulägesbeskrivning

Tibro kommun har sedan 2011 brutit en negativ trend med vikande befolkningmängd och har nu befolkningstillväxt istället. Sedan 2011 har kommunen även haft ett ökat mottagande av nyanlända personer med uppehållstillstånd som bosatt sig i kommunen. Takten på befolkningstillväxten harmonierar väl med ökningen av antalet nyanlända i kommunen. Anledningen till varför man flyttar till Sverige ser olika ut, likaså vilka länder och kulturer man kommer ifrån. Bland dem som kommer till Sverige och till Tibro så har vi såväl kvinnor som män, som flickor och pojkar. Det är viktigt att se att det är individer med olika bakgrund och olika mål och drömmar. 2014 var 12,6% av befolkningen i Tibro utrikesfödd¹².

Kartläggningen visar dock att alla inte har samma möjligheter utifrån ett antal olika indikatorer. Arbetslösheten är generellt högre bland utrikes födda, och tittar man specifikt på ungdomsarbetslösheten så är drygt en tredjedel av de arbetslösa ungdomarna utrikes födda. De nyanlända som kommit till Sverige och som deltar i etableringsåtgärder via arbetsförmedlingen ingår i arbetslöshetsstatistiken.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har tagit fram en modell för att följa nyanländas etablering på den lokala arbetsmarknaden som kallas "Framgångsrik lokal integration". I modellen har man tittat på "förväntad" förvärvsfrekvens baserad på flyktinggruppens sammansättning och den lokala arbetsmarknaden. Hänsyn tas till vistelsetid i Sverige, utbildningsnivå samt arbetslösheten i kommunen. Det är tre faktorer som påverkar individernas möjligheter till etablering och som skiljer sig mycket mellan kommunerna¹³. Enligt den undersökning som gjorts kopplad till denna modell framgår att andelen förvärvsarbetande är högre än den förväntade andelen i Tibro¹⁴.

I Vetenskapsrådets rapport *Nyanlända och lärande* – *En forskningsöversikt om nyanlända elever i den svenska skolan*¹⁵ framgår att föräldrarnas utbildningsbakgrund och status i Sverige utifrån jobb, bostad och sociala nätverk betyder mycket för elevers integration i skolan och skolprestationer. Av barn och ungdomar som 2014 var i åldern 0-19 år så var 9% utrikesfödda¹⁶. Drygt hälften av befolkningen i åldern 25-64 år har högst

¹² SCB befolkningsstatistik 2014

¹³ <http://skl.se/download/18.71488e5e14e5599aed2a433b/1439215386630/skl-framgangsrikintegration.pdf> 2015-09-30

¹⁴

<http://skl.se/download/18.ae0ffc214e1f7a71e3478bd/1435567669672/Avvikelse+fr%C3%A5n+f%C3%B6rv%C3%A4ntat+v%C3%A4rde+-+etablering+p%C3%A5+arbetsmarkanden.pdf> 2015-09-30

¹⁵ Vetenskapsrådets rapportserie 6:2010

¹⁶ http://kolada.se/index.php?_p=jamforelse&unit_id=16697# 2015-09-30

gymnasial utbildning. Cirka en fjärdedel har en eftergymnasial utbildning och ytterligare en fjärdedel har högst förgymnasial utbildning¹⁷. Denna fördelning avspeglar även hur utbildningsnivån ser ut bland nyanlända enligt uppgifter från arbetsförmedlingen.

Valdeltagandet är en aspekt och mått på delaktigheten i kommunen. Valdeltagandet bland röstberättigade utländska medborgare är betydligt lägre (ca 35%) än för svenska medborgare. Vid kommunfullmäktigevalen 2014 röstade ca 40% av de utländska medborgarna jämfört med ca 85% för svenska medborgare. Kvinnor röstade i större utsträckning än män i båda kategorierna¹⁸.

Verksamhet och projekt

Organisering av integrationsarbetet har skiftat över tid och även omfattningen på det. I och med etableringsreformen som trädde i kraft 1 december 2010 så övergick huvudansvaret för anvisning de nyanlända till olika insatser till Arbetsförmedlingen från kommunen. Kommunen har idag fortsatt uppdrag gällande mottagning i kommunen, praktisk hjälp i samband med bosättning, råd och stöd, svenska för invandrare, barnomsorg och skola, samhällsorientering på modersmål för vuxna. Därutöver kan det även vara andra insatser för att underlätta etableringen i samhället. Hur dessa andra insatser kan se ut är inte definierat och varierar såväl över tid som mellan kommuner. Kommunen har också en organisation gällande mottagandet av ensamkommande barn.

Det finns väl etablerade och i mångt fungerande verksamheter kring integration och mottagandet av nyanlända i kommunen generellt som sker på verksamhetsnivå och på individnivå för både barn och vuxna. Detta innebär vidare att integrationsfrågor är aktuella i de flesta förvaltningar, om än i olika utsträckning.

Samhällsorientering på modersmål erbjuds nyanlända och genomförs i samverkan mellan Skaraborgs samtliga 15 kommuner för att erbjuda hög kvalitet och god tillgänglighet.

Den lokala överenskommelsen är ett samverkansavtal mellan Arbetsförmedlingen, Migrationsverket och Tibro kommun som antogs i januari 2012. Denna överenskommelse ses nu över och revideras. Den lokala överenskommelsen berör flertalet områden som bostadsanvisning, svenska för invandrare, samhällsorientering, och råd och stöd och ansvarsfördelningen för dessa mellan de samverkande aktörerna.

Genom åren har olika satsningar gjorts i kommunen för att främja integrationen. Till exempel så har det erbjudits föreningskunskap, kulturmentor, praktikmöjligheter,

¹⁷ http://kolada.se/index.php?_p=workspace/nt 2015-09-30

¹⁸

http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_ME_ME0105_ME0105A/ME0105T24/table/tableViewLayout1/?rxid=a2d82fde-c6d9-4310-850b-a6fb07b750f6 2015-09-30

medverkat i samverkansprojekt kring samhällsorientering och svenska för invandrare i Skaraborg. Vissa av satsningarna har permanentats och eller implementerats i ordinarie verksamhet medan andra har avslutats. Här finns även ett behov att stärka samarbetet med civilsamhället.

I dagsläget pågår satsningar för att främja kulturmöten och möten mellan människor i projektet Kulturvän Tibro samt satsning i samhällsorientering på modersmål för unga inom språkin introduktionen på gymnasiet. Därutöver pågår även socioekonomiskt projekt i bostadsområdet Skattegården för att förebygga utanförskap.

Trots pågående arbete och goda insatser är inte integrationsarbetet tillräckligt. Denna strategi är värdefull för utvecklingen av och samsynen kring integrationsarbetet.